

ВІДГУК

офіційного опонента доктора історичних наук, професора Дацківа Ігора Богдановича на дисертацію Пилипчук Оксани Олегівни «Київське юридичне товариство (1877–1919): організаційні засади, наукова та культурно-просвітницька діяльність», подану на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальністю 07.00.07 – історія науки і техніки

Актуальність обраної теми

Характерною ознакою розвитку сучасної української історичної науки, зокрема історії науки й техніки, є досить значне розширення тематичного та хронологічного діапазону досліджень. Особлива увага приділяється дослідженню процесів становлення та розвитку окремих галузей освіти, науки й техніки наприкінці XIX – на поч. XX ст. Однією з провідних галузей технічного прогресу того часу стала правова наука. Помітний внесок у розвиток цієї галузі належить Київському юридичному товариству, попри неоднозначну діяльність окремих його членів. Тому дисертаційна праця О.О. Пилипчук є на часі, бо присвячена актуальній темі – дослідженню діяльності Київського юридичного товариства в контексті розвитку юридичної науки в Україні наприкінці XIX – на поч. XX століть.

Ступінь обґрунтування наукових узагальнень та висновків, сформульованих у дисертації

Докторська дисертація О.О. Пилипчук побудована за проблемно-хронологічним принципом і має внутрішню логіку викладу матеріалу. Дисертація складається зі вступу, 5-ти розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури (630 позицій), а також додатків. Загальний обсяг дисертації – 500 сторінок, основний текст – 436 сторінок.

У вступі викладено актуальність теми, визначено об'єкт та предмет дослідження, а також показано хронологічні межі, розкрито методологічну базу дослідження. Виходячи з предмету дослідження, окреслено мету дисертаційної

праці. Відповідно до мети, актуалізовано 8 науково-дослідницьких завдань. Визначено також наукову новизну та практичне значення дисертаційної роботи.

Кожен із 5-ти розділів докторської дисертації О.О. Пилипчук, відповідно до науково-дослідницьких завдань, розкриває важливі аспекти обраної теми і є змістовно наповненим. Усі розділи дисертації органічно взаємопов'язані та мають внутрішню логіку викладу матеріалу. Варто зазначити також, що кожен розділ дисертації має розгорнуті висновки.

Узагальнення та висновки, викладені безпосередньо в тексті дисертації цілком аргументовані, що свідчить про належний рівень наукової компетенції та професійної кваліфікації дисертантки.

Загальні висновки докторської дисертації О.О. Пилипчук виважені, розгорнуті та обґрунтовані. У цілому, у висновках повністю розкрито результати дисертаційного дослідження та окреслено авторське розуміння сутності заявленої теми, що свідчить про ефективність плідної співпраці дисертанта з науковим консультантом – д.і.н., проф. О.Г. Стрелком.

Наукова новизна дисертаційної роботи

Наукова новизна докторської дисертації О.О. Пилипчук полягає насамперед у тому, що узагальнивши досягнення попередників та опираючись на джерельну базу, вона здійснила фахову історичну реконструкцію діяльності Київського юридичного товариства в контексті розвитку юридичної науки кінця XIX – поч. XX століть, проведено періодизацію діяльності Товариства, акцентувала увагу на тому, що становлення Товариства як центра розвитку юриспруденції відбулося на теренах України; здійснено фаховий аналіз наукового доробку членів Товариству різних галузях юридичної науки, окреслено участь членів Товариства у роботі різноманітних сегментів юриспруденції, встановлено новаторські підходи членів Товариства у створенні правничої науки в Україні, визначено результати діяльності Товариства, спрямованої на розгортання будівництва нових юридичних структур, що сприяло соціально-економічному розвитку; визначено внесок Київського

юридичного товариства у формування юридичних напрямів; акцентовано увагу на його ролі у розвитку вищої юридичної школи та створенні окремих юридичних центрів.

Достовірність отриманих результатів

Достовірність особисто отриманих О.О. Пилипчук наукових результатів підтверджена опрацюванням та узагальненням достатньої кількості наукової літератури та джерел, зокрема і архівних, а також цілком достатнім рівнем апробації (24 опублікованих одноосібних наукових праць та участь у наукових конференціях).

Проведення аналізу доробку попередників, залучення опублікованих та архівних матеріалів сприяло фаховому розкриттю заявленої теми. Дисертаційне дослідження О.О. Пилипчук виконане в межах науково-дослідної теми Центру досліджень з історії науки і техніки ім. О.П. Бородіна Державного університету інфраструктури та технологій Міністерства освіти і науки України «Історія науки і техніки в напрямках, школах, іменах» (державний реєстраційний номер 0107U002218).

Автореферат повністю відповідає структурі та змісту дисертації.

Практичне використання отриманих результатів

Дисертаційна робота О.О.Пилипчук має важливе практичне значення, насамперед у тому, що матеріали дослідження можуть бути використані в підготовці узагальнювальних праць, довідкових та енциклопедичних видань, навчальних посібників з історії юридичної науки, у розробці за цією тематикою спецкурсів не лише для студентів-істориків, а й студентів-юристів.

Повнота викладу результатів дисертаційного дослідження в опублікованих працях

Результати наукового пошуку: матеріали, узагальнення, висновки докторської дисертації О.О. Пилипчук належним чином відображені 48 публікаціях автора. Серед них 1 індивідуальна монографія; 24 статті, з яких 22 –

у наукових фахових виданнях України і 2 – у наукових іноземних виданнях; 23 публікації у матеріалах та збірниках наукових конференцій.

Усі публікації є одноосібними.

Зауваження щодо дисертаційної роботи

Водночас, необхідно вказати і на зауваження щодо докторської дисертації О.О. Пилипчук, що мають переважно дискусійний характер:

– варто було б у першому розділі при проведенні аналізу кожного історіографічного періоду надати не лише надбання, але й вказати на недоліки, хоча вдала оцінка дисертантом радянського періоду представлена у другому розділі. Окрім цього, при аналізі пострадянського періоду дисертанту було б доречно виокремити українську та зарубіжну наукову літературу;

– дисертанту варто було б вказати кількість архівних документів, які залучено вперше до наукового обігу;

– враховуючи результати дослідження, наукову новизну необхідно було б подати у більш розгорнутому вигляді;

– можливо варто було б акцентувати увагу на тому, чи підтримувало і як Київське юридичне товариство стосунки зі своїми однодумцями в Одесі та Харкові, Москві та Санкт-Петербурзі;

– хоча в розділі 4 дисертанткою розкрито основні напрями діяльності Київського юридичного товариства, однак відсутня розгорнута інформація щодо його співпраці із владними структурами;

– додатки повинні мати посилання та більше інформаційне наповнення. Можливо в додатках у вигляді таблиць потрібно було б розкрити основні віхи становлення та діяльності Київського юридичного товариства;

– дисертація написана літературною українською науковою мовою, але зустрічаються нечисленні друкарські та стилістичні огріхи. Дещо коректніше в оцінці діяльності членів Київського юридичного товариства варто використовувати термін «вітчизняний».

Однак, вказані зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи О.О. Пилипчук, не знижують наукову новизну, не заперечують значущість та практичне значення її наукового доробку.

Висновок

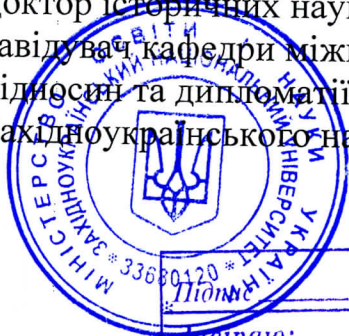
Таким чином, докторська дисертація «Київське юридичне товариство (1877–1919): організаційні засади, наукова та культурно-просвітницька діяльність» виконана на належному рівні, є завершеною, оригінальною та самостійною науковою працею, в якій отримано нові результати в галузі історії науки й освіти. Ця дисертаційна робота відповідає «Порядку присудження наукових ступенів та вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (назва постанови із змінами, внесеними згідно з постановою КМ № 656 від 19.08. 2015 р.). Тому, її авторка – Оксана Олегівна Пилипчук заслуговує на присудження наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальністю 07.00.07 – історія науки й техніки.

Офіційний опонент:

доктор історичних наук, професор
завідувач кафедри міжнародних
відносин та дипломатії
Західноукраїнського національного університету

Ігор ДАЦКІВ

Підпис: *Ігор Дацив*

Завіряю: *Г. Дацив*

НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ
ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА
ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ *Галина Косаченко*